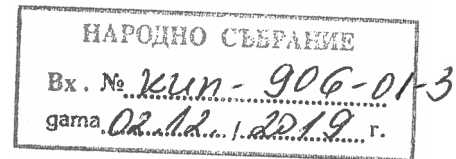

Вх. №

Изх. № 20 /29.11.2019 г.

✓ ДО
Г-Н ПЕТЪР КЪНЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ТУРИЗЪМ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н ХАЛИЛ ЛЕТИФОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРАНСПОРТ, ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ
И СЪОБЩЕНИЯ

ДО
Г-ЖА ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА-ПРОДАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

ДО
Г-Н ВЕЖДИ РАШИДОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО КУЛТУРАТА И МЕДИИТЕ

ДО
Г-ЖА МЕНДА СТОЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

СТАНОВИЩЕ

от Българска национална асоциация „Активни потребители”

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите, № 902-01-60, внесен от Министерски съвет на 6 ноември 2019 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Българска национална асоциация „Активни потребители” (БНААП) подкрепя представения на първо четене Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите (ЗИД на ЗЗП), № 902-01-60/06.11.2019 г., като изразява следното становище.

Споделяме разбирането, че предложените изменения имат за цел да се създадат условия за прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/2394 на Европейския парламент и на Съвета от 12.12.2017 г. относно сътрудничеството между националните органи, отговорни за прилагане на законодателството за защита на потребителите и на Регламент (ЕС) 2017/1128 на Европейския парламент и на Съвета от 14.06.2017 г. за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание в рамките на Вътрешния пазар.

С предложените промени ясно се дефинират компетентните органи на държавите-членки, отговарящи за прилагане на законодателството за защита на потребителите, техните задължителни минимални правомощия, както и механизмите на взаимодействие и административно сътрудничество между тези органи.

Удовлетворени сме от това, че в рамките на общественото обсъждане в периода август-септември 2019 г. съществени наши предложения, съдържащи се в Становището на нашата асоциация, с изх. №19/24.09.2019 г. до Министерство на икономиката, са отразени и са намерили място в предложения законопроект.

Изразяваме още веднъж нашата увереност, че посочената законова регламентация ще създаде условия за подобряване на координацията между компетентните органи на национално и на общностно ниво и ще се отрази благоприятно върху процесите за по-ефективна защита на правата и законните интереси на потребителите.

Наред с посоченото по-горе и с оглед нашето устойчиво убеждение и позиция за подобряване на българското законодателство в защита на потребителите, бихме направили и следните бележки и допълнения, които представяме на вниманието на народното представителство.

1. Относно размера на санкциите при констатирани от компетентните органи нелоялни търговски практики по смисъла на Закона за защита на потребителите.

В разглеждания законопроект са представени предложения относно размерите на глобите и имуществените санкции при неизпълнение от страна на доставчиците на услуга за онлайн съдържание на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/1128. Направени са и конкретни технически уточнения/допълнения относно размера на глобите за физически лица – нарушители на действащи разпоредби на Закона за защита на потребителите (ЗЗП).

Това ни дава основание да поставим важния въпрос за размера на глобите и санкциите при констатиране прилагането на нелоялни търговски практики, особено в случаите на трансграничната търговия.

Позицията на БНААП, нееднократно представяна пред държавните органи е, че е наложително да се направи цялостен преглед на размерите на глобите и санкциите, които се определят във връзка с прилагане на националното законодателство за защита на потребителите. Това е особено важно за случаите, свързани с прилагане на нелоялни търговски практики по смисъла на чл.68б – чл.68к от ЗЗП.

Настояваме да се приложи принципът, че *санкцията следва да е съразмерна на икономическия интерес или икономическата изгода на търговеца от извършеното нарушение*. В редица случаи има нарушения с икономически интерес, който многократно надвишава размера на наложената санкция. В този смисъл са очевидни ниските нива на глобите и санкциите, които се съдържат в българското законодателство (от 1000/2000 лв. до 30000/50000 лв.) при нарушения, свързани с прилагане на нелоялни търговски практики. Подобни нива на санкциите предпоставят широко поле за нарушения особено при трансграничната търговия и предпоставят неадекватна защита на българския потребител. Към настоящия момент твърдим, че глобите и санкциите не осъществяват задължителния възпиращ ефект.

Ето защо, нашата позиция винаги е била, че при съществени нарушения с голям обществен ефект, каквито са нарушенията при прилагане на нелоялни търговски практики,

санкцията следва да се калкулира като процент от годишния оборот. Това би бил справедливият подход и спрямо големия, и спрямо малкия търговец.

Във връзка с това, настояваме за цялостно преразглеждане в закона на размера на глобите и санкциите особено във връзка с прилагане на нелоялни търговски практики.

2. Относно необходимостта от връщане в закона на отменените текстове на чл.188, ал.2 и ал.3 от ЗЗП.

Правим уговорката, че предложението за връщане на отменените текстове на чл.188, ал.2 и ал.3 от ЗЗП не е в обхвата на Регламент (ЕС) 2017/2394, но като отчитаме значимостта на проблема, а и поради обстоятелството, че в разглеждания проект на ЗИД на ЗЗП са направени и предложения, които са извън обхвата на цитирания Регламент (напр. §2, §3, §4 и част от разпоредбите в §7 от законопроекта), настояваме в настоящия проект на ЗИД на ЗЗП да се включи и текст, с който да се възстановят отменените през 2007 г. разпоредби на чл.188, ал.2 и ал.3 от ЗЗП, както следва:

„2) Вреди, причинени на колективните интереси на потребителите, са налице, когато е установено нарушение на нормативните разпоредби за защита на потребителите по чл. 186, ал. 2, независимо дали кръгът на увредените лица може да бъде установен или не и независимо дали вредите са реално претърпени или интересите на потребителите са поставени в опасност.

3) Съдът присъжда обезщетението на сдружението на потребителите, като определя размера му по справедливост.”

Мотиви: На първо място следва да се отбележи, че това са материалноправни разпоредби, които бяха отменени вероятно поради пропуск или грешка при гласуване на промени в Гражданско процесуалния кодекс (вж. ДВ, бр.59 от 2007 г.), където се уреждат процесуални норми и не би следвало да се осъществи преуреждане на материалноправни норми. Освен това, отмяната на тези разпоредби не беше предвидена в първоначално предложения законопроект, а се внесе и гласува в Комисията по правни въпроси на второ четене, което изключи всякаква възможност за обсъждане и коментари от страна на заинтересованите страни.

С отмяната на посочените разпоредби се създаде един неработещ, неприложим законов текст, който изцяло постави в практическа невъзможност сдруженията за защита на потребителите да водят ефективен колективен иск. При липсата на ал.2 и ал.3 на чл.188 от ЗЗП съдебните състави прилагат общия текст на чл. 45 от Закона за задълженията и договорите, който изисква от сдруженията като ищци да представят конкретни доказателства за реално претърпени вреди и за причинноследствената им връзка с противоправното поведение на търговците.

Следва да припомним, че иск за конкретни вреди е този по чл.189 от ЗЗП (за причинени вреди от търговец на двама или повече потребители).

Искът по чл.188 е за вреди, причинени на колективните интереси на потребителите. Тези колективни интереси са с абстрактен характер, а обезщетяването за нанесени вреди цели да не се допуска повече прилагане на една или друга неравноправна клауза или търговска практика, т.е. да се възстанови баланса в интересите на търговеца и потребителите.

Сдруженията за защита на потребителите не биха могли да знаят, а съдебните състави изискват от тях да докажат, че в резултат на прилагането на една неравноправна клауза от Общи условия например, има причинени реални вреди. По този начин искът по чл.188 от ЗЗП се обезсмисля. За да води подобен иск сдружението поема сериозен, преди всичко финансов риск, а при липсата на разпоредбите на ал.2 и ал.3 на чл.188, то не може да получи справедливо обезщетение за поетия риск.

Не на последно място, искът по чл.188 е замислен като такъв, който да подкрепя иска по чл.186 от ЗЗП. Ето защо, при връщане на разпоредбите на ал.2 и ал.3 на чл.188 в закона, този иск следва да се води само във връзка с чл.186 от ЗЗП. Така ще се премахнат и спекулациите за самостоятелното прилагане на чл.188 от ЗЗП и за опасност от искания с

прекомерен характер.

Предвид горните аргументи заявяваме нашата категорична позиция, че без работещ чл.188 на ЗЗП не може да има колективна защита на потребителски права.

Във връзка с всичко изложено по-горе, оставаме с надеждата да бъдем разбрани и подкрепени от народното представителство в името на защитата на правата и законните интереси на българските потребители.